

Ministrė Pirmininkė
Inga Ruginienė

LIETUVOS
RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖ

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos
ir darbo ministerija

Lietuvos moterų
lobistinė organizacija

Priemonės moterų neapmokamo priežiūros darbo krūvio mažinimui

 **KIENO
PAREIGA?**

KONFERENCIJA

Nemokamas priežiūros darbas: kieno pareiga?

Vilnius, 2025 m. lapkričio 21 d.

Siūlomos priemonės parengtos remiantis 2024 m. atliktų kokybinio ir kiekybinio tyrimų „Neapmokamas darbas namuose“ išvadomis ir rekomendacijomis.

Rengiant priemones panaudoti ir LMLO sukaupti ES šalių gerosios praktikos pavyzdžiai, Europos Sąjungos institucijų, tarptautinių organizacijų strateginiai dokumentai, išvados ir rekomendacijos, Europos lyčių lygybės instituto teminės studijos.

 **KIENO
PAREIGA?**

Tinkama, pakankama, pasiekiamą,
prieinama/įperkama, lanksti kokybiška pagalba,
paslaugos iš esmės sumažintų moterų atliekamo
neapmokamo priežiūros darbo krūvio didelę dalį.

I tikslas.

Tobulinti teisines nuostatas, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas turintiems priežiūros įsipareigojimų

II tikslas.

Skatinti tolygų neapmokamo priežiūros darbo pasiskirstymą tarp moterų ir vyrų, siekti didesnio vyrų įsitraukimo

IV tikslas.

Gerinti viešųjų paslaugų, ypač socialinių, priežiūros ir slaugos paslaugų namuose, žinomumą, pasiekiamumą, prieinamumą, lankstumą ir kokybę

III tikslas.

Mažinti darbo rinkos segregaciją pagal lytį, ypač skatinant vyrų pritraukimą į labiausiai feminizuotus sektorius: sveikatos priežiūros, socialinio darbo, švietimo

I tikslas.

Tobulinti teisines nuostatas, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas turintiems priežiūros įsipareigojimų

Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2019/1158 nuostatas dėl prižiūrinčiųjų asmenų teisių perkelti **palankiau nei minimalūs reikalavimai**, pasinaudojant Direktyvos suteikiama nacionaline sprendimų laisve.

1. Prižiūrinčiojo asmens atostogų prieinamumas

- Nacionalinėje teisėje nustatyti platesnį prižiūrinčiojo asmens ir atostogų apibrėžimą.
- Nesieti teisės į atostogas tik su 5 darbo dienomis ar gyvenimu tame pačiame namų ūkyje.

2. Apmokėjimas arba pašalpa:

Direktyvos 8 straipsnį perkelti taip, kad **apmokėjimas / pašalpa būtų suteikiama** tiek tėvystės atostogų naudotojams, tiek prižiūrinčiojo asmens atostogų naudotojams **tomis pačiomis sąlygomis**.

Vadovautis Preambulės 32 punktu, skatinančiu užtikrinti **veiksmingą prižiūrinčiųjų asmenų (ypač vyrų)** teisės į atostogas naudojimąsi.

**Tikslingos ir
nuoseklios
iniciatyvos prisidėtų
prie visuomenės
nuomonės
formavimo: kad visus
priežiūros darbus
gali sėkmingai atlikti
tiek moterys, tiek
vyrai.**

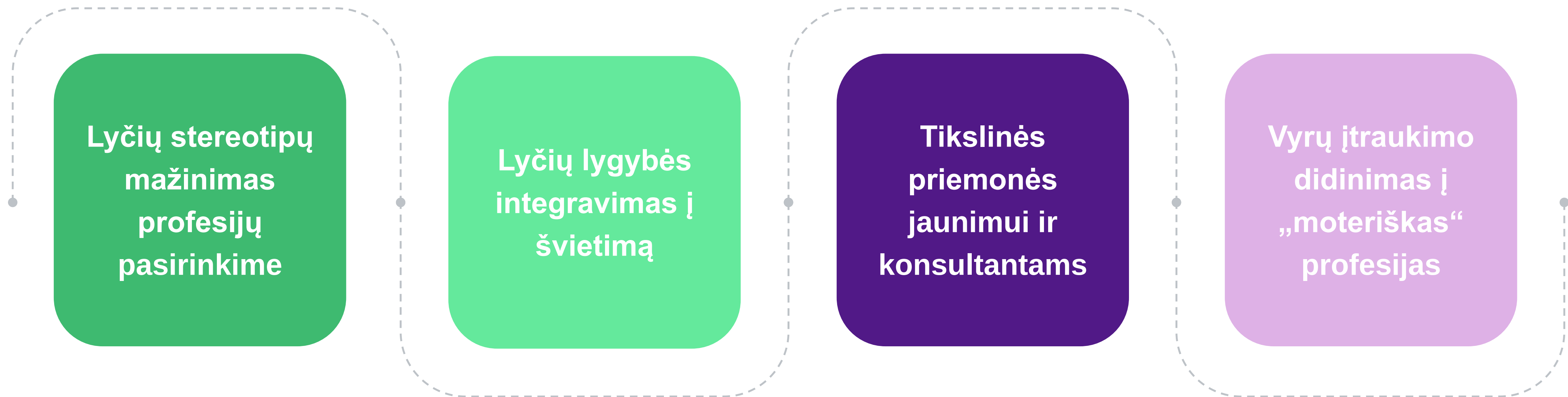
II tikslas

Skatinti tolygesnį neapmokamo priežiūros darbo pasiskirstymą ir didesnį vyrų įsitraukimą

- Inicijuoti tęstines, tikslines visuomenės švietimo ir informavimo kampanijas, skirtas skatinti tolygų neapmokamo priežiūros darbo pasiskirstymą namuose.
- Kampanijas įgyvendinti bendradarbiaujant su NVO, žiniasklaida ir socialiniais tinklais.
- Viešinti gerąją praktiką, pasitelkiant vyrus, dirbančius slaugos, socialinių paslaugų ir vaikų priežiūros srityse.
- Keisti tradicinį požiūrį, kuris priežiūros ir slaugos darbus priskiria „moteriškiems“ ir sukuria disproporciją tarp lyčių.
- Remtis sėkmingais pavyzdžiais: Austrijos kampanija „Keturios sienos, keturios rankos“, parodžiusi, kad visuomenės informavimas keičia požiūrį ir skatina lygesnį darbų pasidalijimą.

III tikslas.

Mažinti darbo rinkos segregaciją pagal lytį

Fokusas:

skatinti vyrų pritraukimą į feminizuotus sektorius: sveikatos priežiūros, socialinio darbo, švietimo.

Priemonės: Švietimas, kompetencijos, konsultavimas

Priemonės: Specialiosios priemonės ir realūs pavyzdžiai

Feminizuoti sektoriai keičiasi lėtai.

Stereotipų mažinimas darbo rinkoje prisidės ir prie tolygesnio priežiūros darbo pasidalijimo namuose.

Laikinos
specialios
priemonės

Įteisinti laikinas specialiąsias priemones: suteikti prioritetą vyrams stojant į feminizuotas specialybes; didinti prestižą ir atlyginimus sektoriuose.

Tyrimais grįsti
pristatymai

Rengti tyrimais grįstus pristatymus, pabrėžiant, kad visose profesijose gali dirbti ir moterys, ir vyrai.

Realūs
pavyzdžiai

Įtraukti realius pavyzdžius: vyrus mokytojus, socialinius darbuotojus, slaugytojus, floristus; moteris lakūnes, fizikes, statybininkes, IT specialistes.

IV tikslas.

Gerinti viešųjų socialinių, priežiūros ir slaugos paslaugų prieinamumą ir kokybę

Pagrindiniai uždaviniai:

- Gerinti paslaugų **žinomumą, prieinamumą, lankstumą, kokybę**
- Užtikrinti, kad pagalba „rastų žmogų“, o ne atvirkščiai
- Mažinti senjorų ir asmenų su negalia atskirtį
- Kurti žmogui suprantamą, aiškia ir prieinamą informacinę sistemą

Priemonės: pagalbos prieinamumas ir koordinavimas

- 4.1. Sukurti pagalbos reikalingų asmenų registrą (vaikų, senjorų, neįgaliųjų), laikantis duomenų apsaugos.
- 4.2. Paslaugos turi būti **pasiūlomos proaktyviai**.
- 4.3. Išplėsti **atvejo vadybininko/koordinatoriaus** pagalbą ir senyvo amžiaus žmonėms: *ne žmogus turi ieškoti pagalbos – pagalba turi surasti žmogų*.
- 4.4. Suformuoti individualius paslaugų paketus (būtinosis + specialiosios paslaugos), pritaikytus pagal poreikius

Priemonės: informacija, pasiekimas ir skaitmeninė atskirtis

4.5. Sukurti aiškia nacionalinę ir savivaldybių informacijos sistemą apie turimas paslaugas.

4.6. Vyresniems ar nepakankamai mokantiems naudotis IT žmonėms - **fizinės atmintinės** su pagrindine informacija.

4.7. Gerinti paslaugų gavėjų ir darbuotojų bendravimo kokybę (komunikacijos algoritmai, pagarba, empatija).

4.8. Didinti senjorų socialinę įtrauktį: psichologinės pagalbos linijos, renginiai, pavėžėjimas.

Priemonės: mobilumas, paslaugų pasiekiamumas, sveikatos priežiūra

4.9. Dienos užimtumo centrai – prieinami ir patrauklūs senjorams, su transportu į/ iš centro.

4.10. Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų pasiekiamumą:

- nuotolinės konsultacijos,
- pavėžėjimo paslauga,
- vietiniai medicinos punktai mažose gyvenvietėse.

4.11. Viešinti moterų neapmokamo priežiūros darbo vertę ir kurti prieinamų paslaugų paketą

Priemonės: sprendimų parama, specialistų empatija ir IT modernizavimas

4.12. Plėtoti socialinių darbuotojų paslaugas.

4.13. Gydytojų konsultacijos dėl ligos eigos prognozių padėtų prižiūrinčioms moterims priimti darbo sprendimus.

14.14. Spręsti formalų institucijų požiūrį: mokymai empatijai, aiškiai komunikacijai, paslaugų kokybės stebėsenai.

4.15. Pagreitinti poreikių vertinimą naudojant IT: kad paslaugos neprapultų dėl ilgo biurokratinio proceso.

Pagrindinės problemos:

- Neapmokamas priežiūros darbas namuose dažnai **neapskaitomas, nevertinamas, neprilyginamas** tikram užimtumui.
- Šeimos susiduria su **finansine ir emocine našta**, pervargimu ir ribotomis pagalbos galimybėmis.

Galimos sprendimų kryptys

- Atnaujinta socialinė politika, **integruojanti neapmokamą darbą į apmokamą.**
- Darbdavių palaikymas darbuotojams, turintiems priežiūros įsipareigojimų.
- Specialių poreikių turinčioms šeimoms pritaikyta namų ūkio įranga ir technologijos.
- **Didesnės pajamos** priežiūrą atliekantiems asmenims.
- **Vyrų įsitraukimo** į neapmokamą priežiūros darbą skatinimas.
- Platus spektras **lengvai prieinamų, savalaikių ir kokybiškų paslaugų.**

Daugiau informacijos portale

Lietuvos moterų lobistinė
organizacija

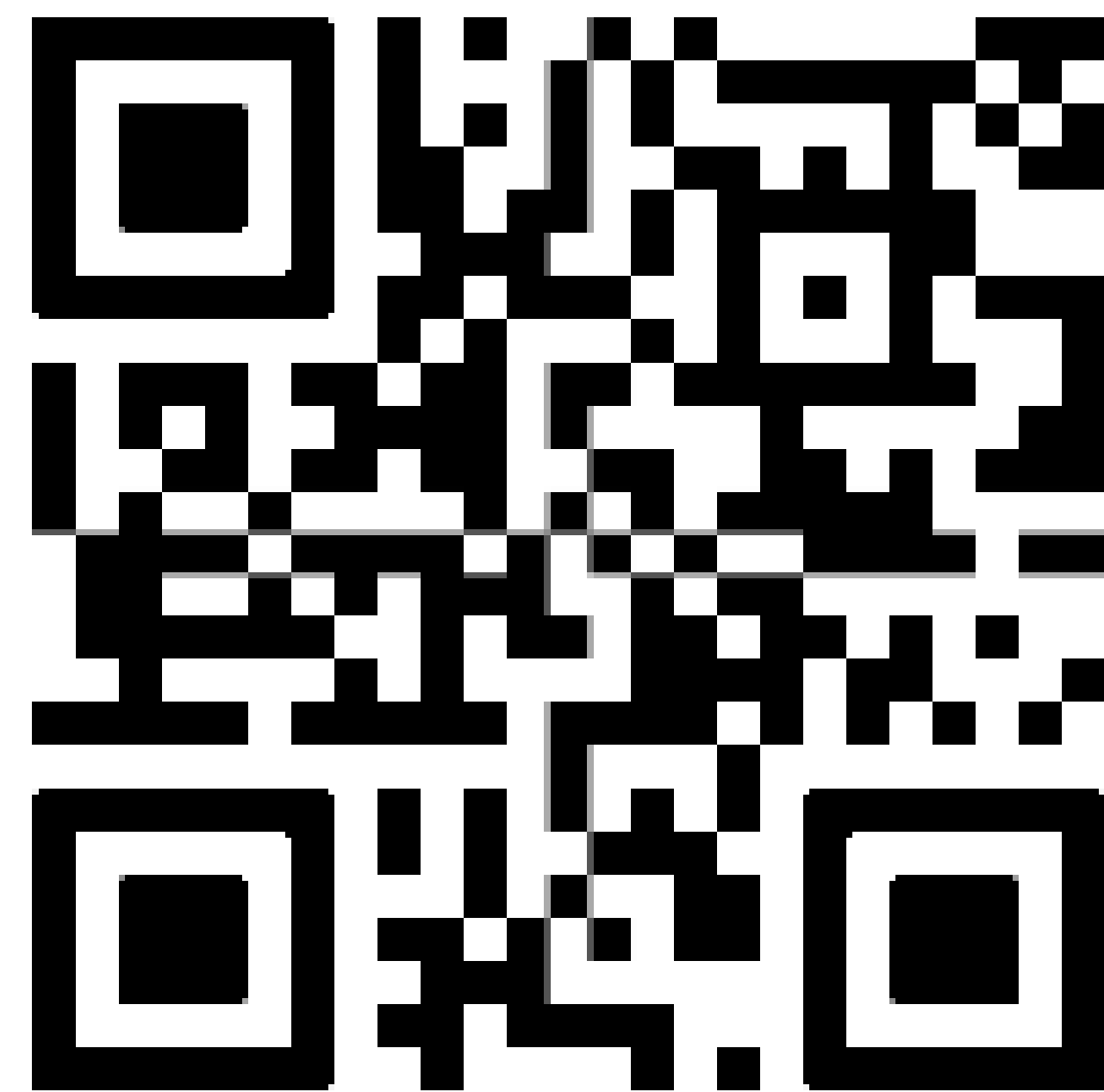
www.lmlo.lt

info@lmlo.lt

Dalia Puidokienė, LMLO
pirmininkė

Audronė Kisielienė,
projekto “Kieno pareiga”
veiklų koordinatorė

Kviečiame viešinti

Dėkojame už dalyvavimą